

2024-03-20

Dnr: Ku 2023/01093

Kulturdepartementet

Remissvar över betänkandet (SOU 2023:58) Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun

Sammanfattning

Norrlandsoperan anser att den analys av Kultursamverkansmodellen som utredningen gör är både gedigen och tydlig. Dock är förslagen till vidareutveckling av modellen som sådan, den ”revolution i små steg” som antyds i utredningens sammanfattning, otydlig och konsekvenserna ytterst svårbedömda. En genomgående kritik är att vi saknar tydliga förslag på hur den utvecklade modellen ska uppnå kvalitetssäkring av regional och kommunal kulturverksamheten samt en konkret strategi för hur dialogen mellan parterna kommun, region och stat visavi institutionaliserat och fritt kulturliv ska genomföras och följas upp. Att överlämna en stor del av makten över de kulturpolitiska besluten till regionerna är något vi ställer oss bakom men konstaterar samtidigt att den indirekta statliga påverkan över respektive regions prioriteringar fortfarande efter 20 år är stark. Med det sagt så instämmer Norrlandsoperan i stort med utredningens förslag.

9.1 Ett vidgat system för kultursamverkan

Vi instämmer i förslaget. Kommunens stärkta mandat kan dock medföra en risk för försämrade kvalitetssäkring på kommunal nivå då kompetensen inte nödvändigt vis finns i mindre kommuner. Vi efterfrågar en tydlig strategi för en välfungerande dialog mellan parterna samt för hur kvalitetssäkring och resultatuppföljning säkerställs.

9.2 Villkor för fördelning av statsbidrag

Vi instämmer i förslaget och uppmuntrar att den konstnärliga friheten uppvärderas. Vi skulle gärna se konkretare strategier för hur den konstnärliga friheten kan säkerställas.

9.3 En breddad modell med en ny anslagsstruktur

Vi instämmer i förslaget. Som en av regionens viktigaste kulturinstitutioner ser vi att vår kontinuitet kan värnas så som förslaget är utformat. Vi efterlyser tydligare strategier för kvalitetssäkring när besluten decentraliseras. Även om kontinuiteten är viktig för Norrlandsoperan så ser vi behovet av att systemet inte blir för låst utan kan erbjuda en flexibilitet för nystartade aktörer. Vidare ser vi extra positivt på den del av förslaget som berör Statens kulturråds utökade mandat för stöd för nationell samverkan. Vi efterlyser en tydlig strategi för att säkerställa att en mångfald av kulturella uttryck och konstformer som kan ta del av den infrastruktur som till exempel det institutionaliserade kulturlivet har tillgång till. Detta krävs för att göra en medveten och mångfacetterad resursfördelning. Vi efterfrågar en tydlig strategi för

en välfungerande dialog mellan parterna samt för hur kvalitetssäkring och resultatuppföljning säkerställs.

9.4 Statens arbetsformer

Vi motsätter oss första delen av förslaget. Vi ser en stor risk i att regionens inflytande minskar om beslutsmandatet helt flyttas till Statens kulturråd jämfört med nuvarande modell. Den andra delen av förslaget som berör statlig utvärdering instämmer vi i.

9.5 Utvecklade dialogformer

Vi instämmer i förslaget och tycker det är uppmuntrande att region Västerbotten nämns som ett inspirerande exempel i utredningen. Dock vill vi påminna om att det är av nationellt intresse att den riksövergripande och interregionala dialogen inte uteblir för att säkerställa en sammanhållen utveckling för riket i stort. Vi efterfrågar en tydlig strategi för en välfungerande dialog mellan parterna samt för hur kvalitetssäkring och resultatuppföljning säkerställs. Vi ser detta som av särskild betydelse för det fria kulturlivet.

Övriga synpunkter på utredningen

Norrlandsoperan föreslår vidare utredning på följande områden:

1. Minoritetskulturer. Vi efterfrågar ett tydligt förslag på strategier som kan säkerställa en större resurstillgång för minoritetskulturer.
2. Kvalitetssäkring. Vi efterfrågar en tydlig strategi för hur kvalitetssäkring och resultatuppföljning samt genomlysning av hur kulturell spetskompetens på kommunal och regional nivå kan säkerställas.
3. Region Stockholm. Vi efterfrågar skarpa förslag på att införliva Region Stockholm i Kultursamverkansmodellen. Detta är av nationellt intresse då hela modellen dessförinnan knappast kan uppnå sin fulla potential.
4. Nedläggning av Konstnärsnämnden. Vi ser en betydande risk för kulturlivet på nationell nivå om den annonserade nedläggningen av Konstnärsnämnden genomförs. Konstnärsnämnden och Kulturrådet har idag två helt skilda uppdrag som kompletterar varandra och vi ser en stor risk för minskad mångfald och sämre villkor för den enskilde konstnären vid en nedläggning.

Remissvaret är handlagt och formulerat av Birgit Berndt, danschef, Stefan Holmström, tf orkester- och musikchef samt Dan Turdén, operachef.

Umeå 240325

Herbert Neuwirth
Tf VD, Norrlandsoperan